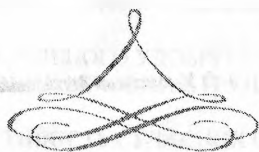

МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**МАТЕРІАЛИ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ**

ЧАСТИНА 1

АГРОНОМІЯ

Умань 2007

Уманський державний аграрний університет
Тези наукової конференції / Редкол.: П.Г. Копитко (відп. ред.) та ін. – Умань,
2007. – 204 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених працівниками Уманського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства аграрної політики України та науково-дослідних установ УААН.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

П.Г. Копитко – доктор с.-г. наук (відповідальний редактор).

П.В. Костогриз – кандидат с.-г. наук (заступник відповідального редактора),
А.Ф. Балабак – доктор с.-г. наук, Г.М. Господаренко – доктор с.-г. наук,
В.О. Єщенко – доктор с.-г. наук, В.С. Уланчук – доктор економ. наук, О.І. Здоровцов
– доктор економ. наук, І.М. Карасюк – доктор с.-г. наук, В.І. Лихацький – доктор с.-
г. наук, О.В. Мельник – доктор с.-г. наук, С.П. Полторецький – кандидат с.-г. наук,
О.О. Заморський – кандидат с.-г. наук (відповідальний секретар).

Рекомендовано до друку вченою радою УДАУ, протокол № 3 від 16 лютого
2006 року.

Адреса редакції:

м. Умань, Черкаської обл., вул. Інститутська, 1.
Видавничий центр УДАУ, тел.: (04744) 3-22-35

ЗМІСТ

АГРОНОМІЯ

<i>С.М. Бережняк</i>	ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ФІЗИЧНІ ВЛАСТИВОСТІ ТА ПРОТИБРОЗІЙНУ СТІЙКІСТЬ ЧОРНОЗЕМІВ ТИПОВИХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	15
<i>Ю.В. Шиньколь, В.Д. Орехівський</i>	ЕКОЛОГІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО - ОСНОВА ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ АГРОЕКОСИСТЕМ	16
<i>С.П. Чипляка</i>	НОВИЙ СОРТ ЕСНАРЦЕТУ СМАРАГД.....	18
<i>С.П. Чипляка</i>	ВИВЧЕННЯ КОЛЕКЦІЇ ВИДІВ ЕСНАРЦЕТУ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ І ВИЯВЛЕННЯ ФОРМ З І ОСНОДАРСЬКО-ЦІПНИМИ ОЗНАКАМИ.....	20
<i>А.В. Хромяк</i>	ГЕНЕТИЧНИЙ ПОЛІМОРФІЗМ ПОПУЛЯЦІЇ ЦИКОРІО ЗВИЧАЙНОГО (<i>CICHORIUM INTYBUS</i> L.) ЗА ОЗНАКОЮ "ДІАМЕТР КОШИКА.....	21
<i>О.П. Хмельюк</i>	НЕКТАРОПРОДУКТИВНІСТЬ ЗРАЗКІВ КОЛЕКЦІЇ СВГГОВОГО ГЕНОФОНДУ РОДУ <i>FAGOPYRUM</i>	22
<i>В.О. Ушкаренко М.В. Мишкін С.О. Лавренко Я.М. Павлівський</i>	ПРОГНОЗУВАННЯ ПАРАМЕТРІВ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ ВРОЖАЮ ЧИНИ ПОСІВНОЇ В ЗРОШУВАНИХ УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ.....	24
<i>С.В. Тараненко</i>	ОБГРУНТУВАННЯ ХІМІЧНОЇ СУМІСНОСТІ БАКОВИХ СУМІШЕЙ ГЕРБИЦІДІВ ТА МІНЕРАЛЬНИХ ДОБРІВ ЗА ДОПОМОГОЮ ОПТИЧНОЇ ГУСТИНИ.....	25
<i>В.А. Тіней</i>	ВПЛИВ ЗЕЛЕНОГО УДОБРЕННЯ НА ВМІСТ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН В ҐРУНТІ.....	27
<i>Н.І. Рябчун</i>	ЗИМОСТІЙКІСТЬ СУЧАСНИХ СОРТІВ ОЗИМОЇ М'ЯКОЇ ПШЕНИЦІ.....	28
<i>С.М. Поляков, Г.М. Козелець</i>	ВПЛИВ ПЕРЕДПОСІВНОГО ВНЕСЕННЯ ДОБРІВ ТА ОБРОБКИ НАСІННЯ МІКРОЕЛЕМЕНТАМИ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ НАГІДОК ЛІКАРСЬКИХ В УМОВАХ ПІВНІЧНОГО СТЕПУ УКРАЇНИ.....	29

<i>В.В. Поліщук, І.В. Ковальчук, С.П. Савченко</i>	КОНКУРСНЕ СОРТОВИПРОБУВАННЯ РАНЬОСТИГЛИХ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	100
<i>В.В. Любич</i>	ЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ТРИТИКАЛЕ ЯРОГО ТА ЕФЕКТИВНІСТЬ ЙОГО УДОБРЕННЯ.....	102
<i>М.О. Болтян, В.П. Кирилюк</i>	ДОСЛІДЖЕННЯ ВПЛИВУ РІЗНИХ РЕЖИМІВ ЗРОШЕННЯ НА РІСТ І ПРОДУКТИВНІСТЬ ЛЮЦЕРНИ.....	103
<i>О.М. Яреценко Я.Ю. Терещенко</i>	НОВІ СОРТИ ПОРІЧОК ВІТЧИЗНЯНОЇ СЕЛЕКЦІЇ.....	104
<i>В.І. Войцехівський, О.В. Завадська</i>	ВМІСТ ДЕЯКИХ КОМПОНЕНТІВ БІОХІМІЧНОГО СКЛАДУ СОЛОДКОГО ПЕРЦЮ РАНІХ СОРТІВ ВИРОЩЕНИХ В УМОВАХ УКРАЇНИ.....	105
<i>В.І. Войцехівський</i>	ДИНАМІКА СУХИХ РЕЧОВИН ТА АСКОРБІНОВОЇ КИСЛОТИ В ПЛЮДАХ БАКЛАЖАН ВИРОЩЕНИХ В УМОВАХ УКРАЇНИ.....	106
<i>А.М. Шкіндер- Барміна</i>	СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ВИШНІ ДО НЕСПРИЯТЛИВИХ УМОВ ЗИМОВОГО ПЕРІОДУ 2005/06 РОКУ.....	107
<i>С.Ю. Червонська, В.А. Рульєв</i>	ПЕРСПЕКТИВИ ПРОМИСЛОВОГО ВИРОЩУВАННЯ ЧЕРЕШНІ В ПІВДЕННИХ ОБЛАСТЯХ УКРАЇНИ.....	108
<i>С.М. Чухіль</i>	ВПЛИВ НОВИХ КЛОНОВИХ ПІДЩЕП ЯБЛУНІ НА СИЛУ РОСТУ І ПЛОДОНОШЕННЯ ДЕРЕВ.....	110
<i>О.П. Прісс, Т.Ф. Прокудіна</i>	ДИНАМІКА ІНТЕНСИВНОСТІ ДИХАННЯ ОГІРКІВ ПРИ ЗБЕРІГАННІ З ВИКОРИСТАННЯМ АНТИОКСИДАНТІВ.....	112
<i>В.О. Ушкаренко А.В. Шепель Д.В. Пуценко Д.П. Ілюк, М.Й. Піковський</i>	ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ПЛЮДІВ ТОМАТІВ ПОСІВНИХ В ЗРОШУВАНИХ УМОВАХ ПІВДНЯ УКРАЇНИ..... БІОХІМІЧНІ ЗМІНИ В ЛИСТКАХ ТРОЯНД, УРАЖЕНИХ БОРОШНИСТОЮ РОСОЮ.....	113 115
<i>М.Й. Піковський</i>	СИМПТОМАТИКА БІЛОЇ ГНИЛІ НА РОСЛИНАХ КВАСОЛІ.....	115
<i>О.М. Мирониченко</i>	ПІДБІР СОРТІВ ТА ГІБРИДІВ ПОМІДОРА ВИШНЕПОДІБНОГО ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ У ЗИМОВИХ ГІДРОПОННИХ ТЕПЛИЦЯХ.....	116

<i>Т.В. Малюк</i>	ВМІСТ ОСНОВНИХ МАКРОЕЛЕМЕНТІВ У ЛИСТКАХ МОЛОДИХ ДЕРЕВ ГРУШІ ЗАЛЕЖНО ВІД УМОВ АЗОТНОГО ЖИВЛЕННЯ	117
<i>О. Л. Кратюк</i>	ВПЛИВ СТРУКТУРИ ЛІСОСТАНІВ НА ТЕРИТОРІАЛЬНЕ РОЗМІЩЕННЯ ТОКОВИЩ ГЛУШИЦЯ (<i>Tetrao urogallus L.</i>) В УМОВАХ ДП „ЛУГИНСЬКИЙ ЛІСОСП”.....	119
<i>О.О. Климчук</i>	КОНСОРТИВНІ ЗВ'ЯЗКИ ПТАХІВ В ОСІННІЙ ПЕРІОД В УМОВАХ ЦЕНТРАЛЬНОГО ПОЛІССЯ.....	120
<i>В.В. Калитка, М.С. Сердюк В.М. Безменнікова</i>	ІНТЕНСИВНІСТЬ ОКИСНИХ ПРОЦЕСІВ ПІД ЧАС ТРИВАЛОГО ЗБЕРІГАННЯ ПЛОДІВ АБРИКОСУ, ОБРОБЛЕНИХ АНТИОКСИДАНТИМІ ПРЕПАРАТАМИ.....	121
<i>І.Л. Заморська</i>	ВПЛИВ ТЕМПЕРАТУРНИХ РЕЖИМІВ НА ТРИВАЛІСТЬ ЗБЕРІГАННЯ І ЯКІСТЬ ЯГІД СУНИЦІ	122
<i>Л.І. Дунаєва</i>	ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ РІЧНИХ ПАГОНІВ СОРТІВ АБРИКОСА РІЗНИХ ЕКОТИПІВ В УМОВАХ СТЕПУ УКРАЇНИ.....	124
<i>С.В. Долгова</i>	СТІЙКІСТЬ СОРТІВ ЧЕРЕШНІ ДО ОСНОВНИХ ГРИБНИХ ХВОРОБ.....	125
<i>А. І Григоренко</i>	ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ФРУКТІВ.....	126
<i>М.М. Горбач, Т.П. Позднякова, Л.В. Козлова</i>	ВИКОРИСТАННЯ ПОКАЗНИКА БАЛАНСУ ОПАДІВ ТА ВИПАРОВУЮЧОГО ФОНУ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СТРОКІВ І НОРМ ПОЛИВІВ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР НА ПІВДНІ УКРАЇНИ.....	128
<i>В.Г. Чепурний</i>	ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНА ОЦІНКА СОРТІВ ТА ЕЛІТНИХ ГІБРИДНИХ ФОРМ АГРУСУ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	129
<i>А.В. Бобер</i>	ПИВОВАРНІ ЯКОСТІ ГРАНУЛЬОВАНОГО ХМЕЛЮ У ПРОЦЕСІ ПЕРЕРОБКИ ТА ЗБЕРІГАННЯ.....	131
<i>І.Ю. Вінтоняк</i>	ОЦІНКА ЯКОСТІ ЦИБУЛІ РІПЧАСТОЇ, ВИРОЩЕНОЇ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ.....	132
<i>О.Г. Бага</i>	АНАЛІЗ ПРОПУСКАННЯ ФАР І ПРОДУКТИВНОСТІ СОСНОВИХ НАСАДЖЕНЬ ЗА МЕТОДИКОЮ МОНІТОРИНГУ II РІВНЯ.....	133

ВИКОРИСТАННЯ ПОКАЗНИКА БАЛАНСУ ОПАДІВ ТА ВИПАРОВУЮЧОГО ФОНУ ДЛЯ ПРИЗНАЧЕННЯ СТРОКІВ І НОРМ ПО ПІВІВ ПЛОДОВИХ КУЛЬТУР НА ПІВДНІ УКРАЇНИ

М.М. ГОРБАЧ, кандидат с.-г. наук, Т.П. ПОЗДНЯКОВА, н.с.
Л.В. КОШЛОВА, аспірант

Інститут зрошуваного садівництва ім. М.Ф. Сидоренка УААН

Недоліки при веденні зрошуваного садівництва усуваються оптимальним управлінням поливами, яке полягає в періодичній дискретній компенсації зниження запасів вологи в кореневмісному шарі ґрунту, що відбувається внаслідок евапотранспірації у насадженнях плодкових культур. Багатьма вченими, як в Україні, так і Західній Європі доведено, що показник евапотранспірації для рослин суцільного покриття при оптимальній вологозабезпеченості відповідає показнику випаровування за одиницю часу з відкритої водної поверхні або розрахунковій випаровуваності на основі агрокліматичних показників (випаровуючого фону). Для плодкових культур ці показники виявилися також близькими.

Багаторічними дослідженнями (1994-2006 рр.) у зоні чорноземів південних та темно-каштанових ґрунтів встановлено, що найбільш близькими по значенню є показники випаровування з водної поверхні з використанням приладу ДГТ-3000 та випаровуючого фону, розрахованого за добу за формулою М.М. Іванова:

$$E_0 = 6 \times 10^{-3} (t + 25)^2 \times (100 - r), \quad (1)$$

де E_0 – випаровуючий фон за добу, мм;

t – середньодобова температура повітря, $^{\circ}\text{C}$;

r – середньодобова відносна вологість повітря, %

Різниця між цими показниками залежить від відстані між садовою ділянкою і метеорологічною станцією та коливається в межах 3-11%. Коефіцієнт кореляції – 0,67-0,86.

В умовах рівнинного рельєфу, який є характерним для південного Степу, та глибокого розташування підґрунтових вод (глибше ніж 3 м) можна знехтувати при розрахунках поливних норм поправками на поверхневий стік частини опадів та поповнення вологою кореневмісного шару ґрунту підґрунтовими водами. Тоді поливна норма дорівнює:

$$m = 10 K \times N (E_0 - O), \quad (2)$$

де m – поливна норма, м³/га;

K – меліоративний (біокліматичний коефіцієнт);

N – кількість днів (періодичність поливів);

O – кількість опадів, мм.

Необхідність у першому поливі в цих умовах настає в місяць з дефіцитним водним балансом, з урахуванням накопичення вологи в попередні місяці, починаючи з листопада. Дату першого поливу встановлюють за формулою:

$$N = \frac{\sum O - \sum E_0}{E_0 - O}, \quad (3)$$

де в чисельнику – бездефіцитний сумарний водний баланс у поточному році мм, а в знаменнику – багаторічні (за 11років) середньодобові дані дефіцитного водного балансу (мм/добу) прогнозного місяця.

Розрахункова дата першого поливу згідно з багаторічними даними (1994-2006

рр.) відповідає 28-29 травня, що підтверджується фактичними даними щодо вологості ґрунту в шарі 0-60 см, яка в цей час у більшості років звичайно коливалася в межах 68-71% НВ. У вологому 2006 році дефіцит вологи (ЕВ-О) настав у липні. Наприкінці червня (30.06) вологість кореневмісного шару ґрунту в насадженнях персика, груші та яблуні коливалася на рівні 67,5-71,3% НВ. На початку липня настала необхідність у першому поливі. При цьому розрахункова дата першого поливу відповідала 12 липня. Отже, розбіжність фактичної та розрахункової дати першого поливу хоч і невелика, але є. Вірогідно, що при подальших дослідженнях необхідно буде враховувати всі можливі фактори, які б підвищили точність призначення строків поливу плодових культур.

Випаровування з водної поверхні та розрахункова випаровуваність і потенціальна евапотранспірація плодових культур в основному залежать від одних і тих самих факторів, але при більш детальному аналізі виявилось, що між ними існує деяка різниця. Водоспоживання плодових дерев залежить не тільки від агрокліматичних показників (середньодобової температури повітря та його відносної вологості), а й від культури, її онтогенезу та органігенезу, водно-фізичних властивостей ґрунту та його родючості. Ці фактори також необхідно враховувати.

Одинадцятирічні дослідження на темно-каштанових ґрунтах довели, що при краплинному зрошенні яблуні сорту Ренет Симиренка на слаброслій підщепі (1000 дер/га) найбільш перспективним виявився варіант з призначенням поливів за балансом випаровування з водної поверхні та опадів 80% (Е – О) у період з весни до збирання врожаю та 50% (Е – О) - далі до кінця вегетаційного періоду. Середня зрошувальна норма в цьому варіанті становила 807 м³/га, а у виробничому контролі (за термостатно-ваговим методом) - 1174 м³/га (на 29% більше). При цьому середня врожайність яблуні в обох варіантах практично була на одному рівні - 239-240 ц/га.

Отже, поливи плодових культур можливо призначати, використовуючи показники випаровування з водної поверхні та розрахункової випаровуваності після уточнення поливної норми і строків поливу за допомогою біокліматичних (меліоративних) коефіцієнтів відповідно до культури та водно-фізичних властивостей ґрунту.

ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНА ОЦІНКА СОРТІВ ТА ЕЛІТНИХ ГІБРИДНИХ ФОРМ АГРУСУ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕНУ УКРАЇНИ

В.Г.ЧЕПУРНИЙ, науковий співробітник*

Мліївський інститут садівництва ім. Л.П.Симиренка УААН

Одним з головних факторів успішного ведення галузі садівництва є використання високопродуктивних сортів як складової інтенсивних технологій. Впровадження високоврожайних, великоплідних, високовітамінних, стійких проти хвороб і шкідників сортів з оптимальним співвідношенням елементів продуктивності є основним напрямком у технологічних дослідженнях з культурою

* Науковий керівник – професор Марковський В.С.